

Η Σφαγή της Χίου [30 Μαρτίου 1822]

Γονική Κατηγορία: [Ιστορική Βιβλιοθήκη](#)

Κατηγορία: [Ελληνική Επανάσταση 1821 - Σύσταση Ελληνικού Κράτους](#)

Δημοσιευμένο στις Κυριακή, 30 Μάρτιος 2014 12:00

Από τον/την Ιστοσελίδα "Περί Πατρός"

Προβολές: 4

Το Σάββατο 11 Μαρτίου του 1822, ο αρχηγός της επανάστασης στην Σάμο Λυκούργος Λογοθέτης, φτάνει στην Χίο με τον Χιώτη Μπουρνιά και με 2500-4500 άνδρες (ο στόλος ήταν 8 μπρίκια και 30 βοηθητικά πλοία). Η απόβαση του Λογοθέτη έγινε ταυτόχρονα στον κόλπο της Αγίας Ελένης και στην Αγκάλη. Εν τω μεταξύ είχαν ειδοποιηθεί αρκετοί Χιώτες, οι οποίοι έσπευσαν να ενωθούν με τους άνδρες του Λογοθέτη! Ο Βαχίτ Πασάς στέλνει δύο τμήματα στρατού, ένα για να εμποδίσει την απόβαση και ένα άλλο στον Κάμπο, για να πλευροκοπήσει την αποβατική δύναμη του Λογοθέτη.

Αρχικά οι μάχες γέρνουν προς την πλευρά των Ελλήνων. Οι Τούρκοι αναγκάζονται να κλειστούν στο κάστρο. Ο Μπουρνιάς με τους στρατιώτες του χτυπούν τους Τούρκους από το Παλαιόκαστρο (σημερινά σχολεία Βουνακίου). Στο ύψωμα της Παναγίας Τουρλωπής μια ομάδα από Σαμιώτες κανονιοβολούν την πόλη. Άλλοι επαναστάτες οχυρώνονται στο "Ψωμί" (Μπέλλα Βίστα), στον λόφο "Ασωμάτων" (Ευαγγελίστρια) και στον κάτω Γιαλό. Η απελευθέρωση της Χίου έγινε δεκτή από τους Χιώτες με ένα αίσθημα φόβου σχετικά με την έκβαση της επανάστασης. Μάλιστα πολλοί Χιώτες πλούσιοι φεύγουν από το νησί.

Μόλις οι Τούρκοι στην Κωνσταντινούπολη έμαθαν το γεγονός της επανάστασης της Χίου, στέλνουν τον Τουρκικό στόλο με ναύαρχο τον Καρά Αλή. Στις 30 Μαρτίου 1822 ο Τουρκικός στόλος (46 πλοία και 7000 στρατιώτες) φτάνει στο βόρειο τμήμα του νησιού. Λίγες ώρες μετά ενώνονται με άλλους ομοεθνείς τους που βγήκαν από το κάστρο και ξεκινούν την σφαγή, τις λεηλασίες και το κάψιμο της πόλης. Ο Λογοθέτης και ο Μπουρνιάς αποχώρησαν προς το εσωτερικό του νησιού, λέγοντας το σύνθημα "ο σώζων εαυτό σωθήτω".

Την Μεγάλη Παρασκευή, 31 Μαρτίου 1822, καίγεται ο ναός της Τουρλωπής και δίνεται το σύνθημα στους

Τούρκους για γενική αιματοχυσία και αποτέφρωση της πόλης! Από εκείνη την ημέρα και για 4 μήνες φτάνουν Τούρκοι κατάδικοι από τις απέναντι Τουρκικές ακτές με σκοπό τον φόνο, την λεηλασία και τα λάφυρα. Υπολογίζεται ότι κατέφθασαν 40.000 Τούρκοι άτακτοι αυτήν την περίοδο!

Ταυτόχρονα ο Βαχίτ Πασάς αναγγέλλει την διαταγή του σουλτάνου να θανατώνονται βρέφη έως 3 ετών, αγόρια και άνδρες άνω των 12 ετών, γυναίκες άνω των 40 ετών, να αιχμαλωτίζονται κορίτσια και γυναίκες από 3 έως 40 ετών και αγόρια από 3 έως 12 ετών. Γλίτωναν μόνο όσοι ασπάζονταν το μωαμεθανισμό!

Οι περισσότεροι Χιώτες άρχισαν να μετακινούνται προς το εσωτερικό του νησιού για να σωθούν από το μένος των Τούρκων. Τα καταφύγια τους ήταν αρχικά οι Καρυές, το Αίπος, η Νέα Μονή, το μοναστήρι του Αγίου Μηνά και ο Άγιος Γεώργιος ο Συκούσης.

Το Μεγάλο Σάββατο 1η Απριλίου 1822 καίγεται η Σχολή της Χίου και σφαγιάζονται σχεδόν όλοι, ακόμα και οι λεπροί! Ο Βαχίτ Πασάς είχε εκδώσει διαταγή ότι, **όσες γλώσσες και αυτιά του πήγαιναν, τόσα περισσότερα κέρδη θα είχαν!**

Στις 2 Απριλίου 1822 (Πάσχα) μπαίνουν οι Τούρκοι (15000 άνδρες) στο μοναστήρι του Αγίου Μηνά από ένα μικρό άνοιγμα που υπήρχε στον περίβολο και σφαγιάζουν τους 3000 Χιώτες που είχαν κρυφτεί και στην συνέχεια πυρπολούν το μοναστήρι! Την ίδια μέρα το ίδιο γεγονός γίνεται και στην Νέα Μονή. Η κατάσταση γενικεύεται και σε άλλα χωριά της Χίου. Οι Σαμιώτες εγκατέλειψαν την Χίο και έπλευσαν προς τα Ψαρά.

ΦΩΤΟ:
Π. ΞΕΝΑΚΗΣ

Κεφαλάκια μωρών κομμένα από τους τούρκους στον Άγιο Μηνά

Ήταν τόσο η λύσσα και η μανία των τούρκων, που έμπηζαν όλο το γιαταγάνι, με αποτέλεσμα να μένει το αποτύπωμα της λαβής στο κρανίο!

Την Τετάρτη 5 Απριλίου του 1822 βγάζει ανακοίνωση ο Καρά Αλής, πως όσοι Χιώτες παραδώσουν τα όπλα τους και επιστρέψουν στην πόλη, θα αφεθούν ελεύθεροι (αμνηστία). Μάλιστα εξασφάλισαν οι Τούρκοι και επιστολή του φυλακισμένου Μητροπολίτη και των Δημογερόντων, η οποία ανέφερε τις ειλικρινές προθέσεις των Τούρκων. Οι πρόξενοι της Αγγλίας, της Αυστρίας και της Γαλλίας ανέλαβαν να μεταφέρουν την πρόταση στους Χιώτες και να τους πείσουν.

Οι Χιώτες εμπιστεύθηκαν τους πρόξενους και άρχισαν να επιστρέφουν και να παραδίδουν τα όπλα τους, Βέβαια, όπως ήταν αναμενόμενο, οι Τούρκοι αθέτησαν το λόγο τους και άρχισαν να σφάζουν όσους κατέβαιναν στην πόλη. Η μεγάλη σφαγή συνεχίστηκε και στην κεντρική Χίο (Βροντάδο, Πιτυός, Θυμιανά και μετά Βορειόχωρα). Στο ακρωτήριο του Κάβο Μελανιός -απέναντι από τα Ψαρά- βρήκαν καταφύγιο περίπου 10.000 Χιώτες και περίμεναν τα ψαριανά πλοία να τους μεταφέρουν στα Ψαρά. Δυστυχώς όμως η μεγάλη θαλασσοταραχή τους στάθηκε εμπόδιο και σφαγιάστηκαν σχεδόν όλοι από τους Τούρκους με απεριγράπτη λύσσα! **Ήταν τόσο πολύ το αίμα των αθώων, που η θάλασσα "μελάνιασε" γύρω από τον κάβο και την παραλία.**

Στις 18 Απριλίου στην Κωνσταντινούπολη σφαγιάζονται 3 Χιώτες όμηροι (Ράλλης, Σκυλίτζης, Ροδοκανάκης) και άλλοι 60 Χιώτες επιφανείς. Στις 23 Απριλίου του 1822 απαγχονίζονται στην τάφρο του κάστρου της πόλης ο μητροπολίτης Πλάτων, ο διάκονός του Γαρρής και 9 πρόκριτοι. Στην συνέχεια θανατώνονται με τον ίδιο τρόπο και οι δημογέροντες που ήταν φυλακισμένοι ανά δέκα. Τα σκοτωμένα σώματά τους χλευάζονται από τους Τούρκους, οι οποίοι τα ρίχνουν μετά στην θάλασσα.

Λίγες μέρες μετά την καταστροφή, σχεδιάστηκε ναυτική επίθεση του στόλου των τριών ναυτικών νησιών εναντίον του Τουρκικού στόλου στο στενό του Τσεσμέ. Στις 18 Μαΐου πραγματοποιήθηκε η πρώτη επίθεση. Οι Έλληνες έκαναν αρκετές ζημιές στον Τουρκικό στόλο, αλλά απέτυχαν να πυρπολήσουν την ναυαρχίδα του Καρά Αλή.

Κωνσταντίνος Κανάρης

Την 1η Ιουνίου του 1822 ο Κων/νος Κανάρης μαζί με τον Ανδρέα Πιπίνο και 40 ψαριανούς ξεκίνησαν από τα Ψαρά με 2 πυρπολικά και 4 περιπολικά πλοία και αφού μετάλαβαν των Αχράντων Μυστηρίων, μπήκαν στο στενό της Χίου με βόρειο άνεμο. Κρύφτηκαν και περίμεναν να βραδιάσει. Τέλειωνε τότε το ραμαζάνι των Τούρκων και ξεκινούσε η γιορτή του μπαϊραμιού. Στην τουρκική ναυαρχίδα επικρατούσε χαρά και κέφι με πολλούς καλεσμένους και κάποιες δυστυχισμένες αιχμάλωτες, περίπου 2000 άτομα. Τότε τα δύο πυρπολικά κατάφεραν να μπουν ανάμεσα στα τουρκικά πλοία. Ο Κανάρης κατευθύνθηκε κατά την ναυαρχίδα του Καρά Αλή, ενώ ο Πιπίνος κατά της υποναυαρχίδας. Ο Κανάρης τα κατάφερε να πυρπολήσει την ναυαρχίδα, ενώ ο Πιπίνος δεν τα κατάφερε, γιατί βιάστηκε και έγινε αντιληπτός από τους Τούρκους. Η ναυαρχίδα όμως τυλίχθηκε στις φλόγες και μετά ανατινάχθηκε, σκοτώνοντας και τον Καρά Αλή. Στις 7 Ιουνίου εξαπολύεται και τρίτο γιουρούσι των μαινόμενων Τούρκων στα Μαστιχοχώρια και ολοκληρώνεται η καταστροφή του νησιού!

Μετά την καταστροφή από τους 117.000 Χριστιανούς που ήταν ο τότε πληθυσμός της Χίου, έμειναν περίπου 1800-2000 άνθρωποι! 21.000 ήταν οι φυγάδες (κατέφυγαν στα Ψαρά, Τήνο, Σύρο, Άνδρο, Αγκώνα, Τεργέστη, Μασσαλία, Οδησσό, Μάλτα, Λονδίνο) και 52.000 οι αιχμάλωτοι! Υπολογίζουμε δηλαδή ότι σφαγιάστηκαν περίπου 52.000 Χιώτες!

Η καταστροφή της Χίου συγκλόνισε όχι μόνο τον Ελληνισμό αλλά και όλη την Ευρώπη! Οι εφημερίδες έγραφαν άρθρα εκφράζοντας τον αποτροπιασμό τους για την μεγάλη σφαγή. Βιβλία κυκλοφορούσαν στην Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία και οι φιλέλληνες προσπαθούσαν να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη για να βοηθήσουν τα θύματα...

Από την μεγάλη σφαγή της Χίου εμπνεύστηκε ο μεγάλος Γάλλος ζωγράφος Ντελακρούα και ο Βίκτωρ Ουγκώ στο

ποίημά του "Το Ελληνόπαιδο".

Το Ελληνόπαιδο (1828)

Τούρκοι διαβήκαν, Χαλασμός, θάνατος πέρα ως πέρα.
 Η Χίο, τ' όμορφο νησί, μαύρη απομένει ξέρα,
 με τα κρασιά, με τα δεντρά
 τ' αρχοντονήσι, που βουνά και σπίτια και λαγκάδια
 και στο χορό τις λυγερές καμιά φορά τα βράδια
 καθρέφτιζε μεσ' τα νερά.

Ερμιά παντού. Μα κοίταξε κι απάνου εκεί στο βράχο,
 στου κάστρου τα χαλάσματα κάποιο παιδί μονάχο
 κάθεσαι, σκύβει θλιβερά
 το κεφαλάκι στήριγμα και σκέπη του απομένει
 μόνο μιαν άσπρη αγράμπελη σαν αυτό ξεχασμένη
 μεσ' την αφάνταστη φθορά.

Φτωχό παιδί, που κάθεσαι ξυπόλυτο στις ράχες
 για να μην κλαις λυπητερά, τ' ήθελες τάχα να 'χες
 για να τα ιδώ τα θαλασσά
 ματάκια σου ν' αστράψουνε, να ξαστερώσουν πάλι
 και να σηκώσεις χαρωπά σαν πρώτα το κεφάλι
 με τα μαλλάκια τα χρυσά;

Τι θέλεις άτυχο παιδί, τι θέλεις να σου δώσω
 για να τα πλέξης ξέγνοιαστα, για να τα καμαρώσω
 ριχτά στους ώμους σου πλατιά
 μαλλάκια που του ψαλιδιού δεν τάχει αγγίξει η κόψη
 και σκόρπια στη δροσάτη σου τριγύρω γέρνουν όψη
 και σαν την κλαίουσα την ιτιά;

Σαν τι μπορούσε να σου διώξει τάχα το μαράζι;
 Μήπως το κρίνο απ' το Ιράν, που του ματιού σου μοιάζει;
 Μην ο καρπός απ' το δεντρί
 που μεσ' στη μουσουλμανική παράδεισο φυτρώνει,
 κ' έν' άλογο χρόνια εκατό κι αν πιλαλάει, Δεν σώνει
 μεσ' απ' τον ίσκιο του να βγει;

Μη το πουλί που κελαηδάει στο δάσος νύκτα μέρα
 και με τη γλύκα του περνάει και ντέφι και φλογέρα;
 Τι θες κι απ' όλα τα αγαθά
 τούτα; Πες. Τα` άνθος, τον καρπό; Θες το πουλί;

-Διαβάτη,
 μου κράζει το Ελληνόπουλο με το γαλάζιο μάτι:
 Βόλια, μπαρούτι θέλω. Νά.

Ποίηση: Βίκτωρ Ουγκώ
 Μετάφραση στα Ελληνικά: Κωστής Παλαμάς

Πηγή: [Περί Πατρίδος](#)